Dnro 001/81/2017

Miika Sahamies 10.5.2017

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen torstaina 11.5.2017 klo 12.15

HE 39/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Akava ry lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Lausunnon pääkohdat

- Ammatillisen koulutuksen reformin toteutumista on seurattava ja arvioitava tarkasti kiinnittäen huomio sen tuottamaan lyhyen ja pitkän aikavälin työllistyvyyteen.
- Ammatillisesta koulutuksesta on oltava jatkossakin tosiasiallinen väylä korkea-asteelle; tutkinnon perusteiden mukaisten oppimistavoitteiden toteutumisesta on huolehdittava opintojen suorittamistavasta riippumatta. Lahjakkuuksia on kannustettava eteenpäin.
- Koulutustakuun toteutuminen on varmistettava turvaamalla opiskelijoille esitettyä tarkemmin riittävä opetus sekä ohjaus- ja tukipalvelut.

Reformin lyhyen ja pitkän aikavälin vaikutuksia seurattava

Ammatillisen koulutuksen työllistyvyys on ollut suhdanteista ja resurssivaihteluista huolimatta heikko jo pari vuosikymmentä.

Esimerkiksi vuonna 2015 vuosi valmistumisen ammatillisesta koulutuksesta valmistumisen jälkeen 21 % oli työttömänä kun taas lukion suorittaneista vastaavasti vain 8 % oli työttömänä vuosi lukion päättämisen jälkeen. Näin siitäkin huolimatta, että lukion päättäneistä vain 40 % oli päätoimisia opiskelijoita.

Ammatillisen koulutuksen reformin onnistumisessa lasketaan paljon työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisääntymiseen - osin perusteetta. OECD:n tutkimukset osoittavat selvästi, että vaikka työpaikalla tapahtuvan opiskelun lisäämisellä on lyhyen aikavälin tarkastelussa työllistävä vaikutus, on pitkän aikavälin työllistyvyys heikompaa.

Sekä lyhyen että pitkän aikavälin työllistyvyys onkin asia, jota ammatillisen koulutuksen reformissa on seurattava ja arvioitava erityisen tarkasti yhdessä koko reformin toteutumisen ja siihen liittyvän rahoitusjärjestelmän toimivuuden kanssa.

Ammatillisesta oltava tulevaisuudessakin tosiasiallinen väylä korkea-asteelle

Ammatillinen koulutus on tällä hetkellä merkittävä väylä korkea-asteelle, erityisesti ammattikorkeakouluopintoihin. Ammatillisen koulutuksen heikon työllistyvyyden vuoksi, ammatillisen korkea-asteen rekrytointipohjan varmistamiseksi sekä koulutuksellisten pussinperien purkamiseksi on tämän väylän oltava vahva ja todellinen myös tulevaisuudessa.

Niin sanottujen yleisten aineiden opiskelu ei saa jäädä työpaikkavaltaistumisen jalkoihin. Tutkinnon perusteiden mukaisten oppimistavoitteiden toteutumisesta on huolehdittava opintojen suorittamistavasta riippumatta. Opettajilla ja koulutuksenjärjestäjillä tulee olla kannusteet tukea lahjakkaita opiskelijoita yrittämään parastaan. Opintojen täydentäminen esimerkiksi yksittäisillä lukion kursseilla tai oppimäärillä tulee olla sujuvaa.

Koulutustakuun toteutuminen varmistettava

Yksi tärkeimmistä ammatillisen koulutuksen yhteiskunnallisista tehtävistä on varmistaa kaikille toisen asteen tutkinto tai ainakin tutkinnon osia sekä varmistaa siihen tarvittava psykososiaalinen tuki.

Opiskelijoiden oikeusturvan ja yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi on lain ja säädösten tasolla säädettävä esitettyä tarkemmin opiskelijan oikeudesta riittävään opetukseen, opinto-ohjaukseen, psykologin tai kuraattorin urapalveluihin ja tukeen kaikissa opiskeluympäristöissä.

Opettajan tai opinto-ohjaajan osallistuminen ammatillisen koulutuksen reformin onnistumisen kannalta keskeiseen henkilökohtaistamisprosessiin ja opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laatimiseen (HOS) on varmistettava kaikissa tapauksissa.

Koulutustakuun toteuttamiseksi on lisäksi huolehdittava, että opiskelijoiksi otetaan jatkossakin ne, jotka vaativat tavallista enemmän tukea ja ohjausta oppimiseen, työllistymiseen tai opintojen jatkamiseen toisaalla. Lakiin kirjattujen ammattihenkilöiden pätevyysvaatimusten ja riittävän resursoinnin avulla taataan, ettei yksikään opiskelija jää yksin koulutukseen hakeutuessa, keskeyttäessä tai valmistuessa

Akava ry:n puolesta

Miika Sahamies
asiantuntija

Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki

puh. 020 7489 400
www.akava.fi

Akava